

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг танъгчин болн Элст балгсна комитетсин, кўч-көлсчирин депутатрин танъгчин болн балгсна Советсин газет.

№ 178 (3162)

1958 дж. сентябрин 7

Үнн 20 дөшг

Партин Централън Комитетин кўнъкл гардврт делгрлтин өргн хаалгъдан орсн социалистическ селәнә эдл-аху альк-чигн аңьгәрн, оругъин усн мет хурдар өсәд, амн болгсна тоод мах, үс, тос гаргългъар өөрхн джилмүдин дунд Америкин Соединенн Штатсиг кўцлгәнә төр диилвртәгъяр хагәлдж йовна.

Селәнә эдл-ахун делгрлтин сонр хаалгъ

Тавн джил хооран, 1953 дж. сентябрь сарин 7-д КПСС Централън Комитетин Пленум «СССР-н селәнә эдл-ахун цаарандь делгрүлгәнә керг-үүлдврн туск» токтавр авсн. КПСС-н Ленинск ЦК-н эн Пленумин токтавр селәнә эдл-ахун цаарандь делгрүлгәнә керг-үүлдврн туск» токтавр авсн. КПСС-н Ленинск ЦК-н эн Пленумин токтавр селәнә эдл-ахун цаарандь делгрүлгәнә керг-үүлдврн туск» токтавр авсн.

Парть болн правительств, селәнә эдл-ахун делгрлтин төрмүдиг аль-бисәри даки-даки шиндждж хәләгъәд, эн джиллин март сард МТС-н бүрдәмджиг оңьгдарулгәнә болн колхозмудт техник хулдлгәнә туск тогтавр авла. Селәнә эдл-ахун өслтин туудж онц орм эзләд, колхозин тосхлтин цаарандь делгрүлгәнә керг-үүлдврн туск» токтавр авсн.

Партин Централън Комитетин кўнъкл гардврт делгрлтин өргн хаалгъдан орсн социалистическ селәнә эдл-аху альк-чигн аңьгәрн, оругъин усн мет хурдар өсәд, амн болгсна тоод мах, үс, тос гаргългъар өөрхн джилмүдин дунд Америкин Соединенн Штатсиг кўцлгәнә төр диилвртәгъяр хагәлдж йовна.

Ода, колхозмуд болн совхозмуд экономическ тустан батрад кўч авч йовх цагт, газр эдлгәнә культуриг өддүлгән, селәнә эдл-ахун эдл-уш гаргългъинг темдгтәгъяр икдүлгән, элвг техникиг ик аштагъар, эн кевәр олзлгән — селәнә эдл-ахун гол төрмүд болдж партиин, советск болн селәнә эдл-ахун органсин өмн зөгсджана.

Партин болн правительствин зааврар агсгдсн Халъмг республикин кўч-көлсчир селәнә эдл-ахугъан, терүнә гол аңьг-мал-агърусан улм өддүлгд делгрүлхн төлә гүджрлгтә кевәр ноолддж йовна. Республикин колхозмуд болн совхозмуд партин болн правительствин агъу ик материальн-техническ дөнъ-туст эн джилд темдгтә сән диилвр бәрв.

Республикин колхозмуд болн совхозмуд эн джиллин сентябрь сарин 1-шинд ут-туршдан 1 сай 389 минъгән 715 гектар газрт өвс хадад, малин хотин көрнъгән зөвәр икдүлсн. Малин шимтә хотин культур — эрдни-шишә тәрлгән мана теетт чигн батта орман эзлв. Хаврин тәрә тәрдж йовх цагт 100 минъгән гектар газрин агъуд эрдни-шишә тәрлгәнә дуудвр гарла. Эн дуудвр нертә кевәр кўцәгдәд, ут - туршдан 110 минъгән 835 гектар газрин агъуд эрдни - шишә т а р г д л а. Ода колхоз, совхоз болгән делгүдән сәәнәр ургъсн эрдни-шишән силос дардж, малин шимтә-шүүетә хот белдджәнә. Зуг эн көдлмшиг түргүлдж, эрдни-шишән тәрә хуралгъан чинртә сәәнәр өөрхн цагин дунд төгөгх кергтә.

Ода намр ирәд, үвл өөрддж йовх цагт — малин хот зөөдж үвли дулан бәәр яедж белдлгән, намрин тәрә тәрлгән, хөөдт искусствени көг тәвлгән гигъәд — ним эрки төрмүд партиин, советск болн селәнә эдл-ахун органсин өмн зөгсджана. Мана республикин газр-усна бәәдл намрин тәрән нег үлү ик ургъц өгдгн олинд медгднә биши. Эн учрар намрин тәрәг цагтн, агротехническ өөдм чинртәгъяр тәрлгннд онц оңьган тәвх кергтә.

1960 джилд хон малин тоог 3 сайд күргх, селәнә эдл-ахун 100 гектар газр болгънас 304 килограмм ноос киргъдж эвх даалгъвр кўцәлгннд үвләр болн эрт хаврар хөд хургълулгән йилгъгч чинртә болд. Болв эн көдлмш, нег үлү Элст балгсна колхозмудар ода деерән йир сулар кегддж йовна. Зоотехническ зааврар хуцмуд болн көгн тәвгддјәх хөд белддж, искусствени көг тәвлгәнә көдлмш бүрдәлгән — селәнә эдл-ахун гардачрин, түрүн болдж специалистрин өдр-бүрдин керг болх зөвтә.

Партийн, советск болн профсоюзн организаце кўч-көлсчир дунд Алдр Октябрьск революциин 41 джиллин өөнд нерәдгдсн социалистическ дөрләд өргәр делгрүләд, эдниг ахр болзгт, сән чинртәгъяр намрин тәрә тәрлгннд, хөөдт искусствени көг тәвлгннд, үвлд белдлгннд агсх даалгъврта.

Республикин селәнә эдл-ахун көдләчир, цуг кўч-көлсчир танъгчин партиин организациин гардврт чидлән, медрлән нөлгә шунлтта кевәр көдлдж авсн даалгъврн нертә кевәр кўцәгәд төрскән байрлулхн төлә батта ноолда кедж йовна.

Рабселькоровск джисәнә гардвриг ясрулхмн

Советск бар — шин бәрцтә бар. Энүнә нег ик өвәрцинь — өргн олн кўч-көлсчирлә бат залгълдәтә болдгн. Октябрьск социалистическ революциин хөөт бийдн мана бар партин гардврар олн сай улсин трибуни болдж, коммунизм диилхн төлә ноолдлгәнә агъу кўчтә селмдн хүврсмн.

Коммунистическ парт мана большевистск барин ленинск бәрцинь харсн деерән улм цаарандь өргджүлнә. Советск бар көдлмшчирлә, колхозникүдә, интеллигенцлә кедг залгълдан улм батрад йовна. КПСС-н XX-ч хургин хөөт бийдн көдлмшчирин болн сельск корреспондентрин олн джисәнә өөдлгәнә шин девсн-гд орв.

Мана орн-нутгт рабселькормудин зерглән, көдлмшч классин, колхозн крестьянствин, советск интеллигенциин түрүн нүүрт йовх улсин элчириг бийсүри орулдж авч, зогелтан угагъар өсәд йовна, обществени джиргәлд авчәх нильчн икәр өөдлв.

Рабселькоровск джисәнә гардвриг ясрулхн төлә бәәрн газрин партиин организаце зөвәр көдлмш кўцәнә темдглх кергтә. Союзин республикәр нургълдж, Российск Федерациин болн Украинә кесг олн областьет болн райодт көдлмшчирин болн сельск корреспондентрин хургуд болн совещань кегдв. «Труд», «Комсомольская правда», «Советская Россия», «Гудок» газетсин бичдг улсин активин совещань болв.

Балгсдар болн селәдәр олн улс орлцлгътагъяр рабселькоровск рейд келгн бүрдәгднә, промышленностин болн селәнә эдл-ахун производствин ик чинртә аңьгетн рабкоровск болн селькоровск постс гаргъднә.

Энүнлә хамдн, рабселькоровск джисәг гардлгннд бас зөвәр дуту-дунд бәәхинь бас

зүх кергтә. «Советск барин көдлмшчирин болн сельск корреспондентрин олн джисәнә гардвриг ясрулхн тускар» шидр авсн тогтавртан КПСС-н Централън Комитет, зәрм партиин комитетс болн газетин редакце, ода чигн, эдл-ахун болн политическ ончта чинртә төрмүд кўцәхин төлә ноолдлгннд көдлмшчирин болн сельск корреспондентрин авчәх обществени ик нильчн кўднә үнлдж тоолхәхш гидж темдглв. Зәрм редакце болхла, көдлмшч болн сельск корреспондентирт түшвр угагъар, зуг бийсдн көдлг улсин чидләр, газетс болн журналмудан гаргъхар седцхәдг хаджгър, эвгә йовдлмуд үзүлнә.

Партийн организаце болн газетсин редакце зәрм йовдлд, барлсә материалд заагдсн тоот кўцәгдхд оңьган тәвхш, учрежденьет болн организацед кўцәгдхә гидж илгәсн кўч-көлсчирин бичгүдтән хәрүгъинь авхар зүткцхәхш, рабселькормудин илкдж гаргъси дуту-дундиг уруулхн төлә сулар көдлцхәнә. Мана цагт болхла, ик иккөвтә, рабселькормудиг айлгъдг болн түкрдг йовдл ода чиги үзгднә, шалгългъиг тингдж дархар седдгт гемтә улс болхла ик зуудан заслгнлә харгългә үлдцхәнә.

КПСС-н Централън Комитет, советск барин көдлмшч болн сельск корреспондентрин олн джисәнә гардвриг ясрулхн гидж тоолв.

Хоршасн дамшлтиг негдүлхн болн барин болн рабселькормудин дарани кўцәх төрмүдиг цәәлгдж өгхн кергт көдлмшч болн сельск корреспондентрин республиксин, крайсин, областсин, балгсдин болн райодин совещань даран-дарандн хураджах кергтә. Предприятет, тосхлтд, транспортд, колхозмудт болн совхозмудт болхла даран-дарандн рабкормудин болн селькормудин хургуд хурагдх зөвтә.

Рабселькоровск джисән цаарандан бөдж делгрхд предприятсин, колхозмудин, совхозмудин, учрежденьсин болн сургъулин заведеньсин партиин организацед ик нильч тусджана. Эдн, бәәрн болн централън газетсин редакцед умшачрин конференце, бичдг улсин активин совещань хурахдн, олн хәләвр рабселькоровск рейд болн пост бүрдәхдн дөнъ-нөкдән күргх зөвтә.

Эрсин болн барлгд многотиражн газетс рабселькоровск олн джисәнә түшлт болджана. Эклц партиин организацес дора бариг гардлгән болн көдлмшинь шүүдж хәләлгән ясрулгән некдәнә, джил

болгн эрсин газетин болн многотиражксин редколлегин тооцагъинь болн сунъгъврнн кўч-көлсчирин хург деер тәвдж кех кергтә.

Көдлмшчирин, колхозникүдин, интеллигенциин бичсн газетсин болн журналмудин номер болгәннн хәгъшгә аңьгн болджана. Иим бичгс барин ид-чинринь байджана, дәәч кўчинь батрана, кўцвртә болхиг теткнә. Газетсин болн журналмудин редакце кўч-көлсчирин бичгсиг урдкасн зөвәр икәр барлдг болцхәх зөвтә.

КПСС-н Централън Комитет эврәнн тогтавртан партиин болн профсоюзн организацсин, советск органсин оңьгинь рабселькормудин бичгст болн барин бичснд заагдсн тоотн кўцәгдхн төлә ноолдлгъиг йилгъән чанъгъахмн гидж тусхав. Рабселькормудин бичсәр ямаран тодрха үүлдвр кўцәдјәхинь тускар организацсин болн ведомствени гардврч улсин тооцагъинь партиин болн советск органс даран-дарандн сонъсцхәдг болх зөвтә.

Предприятсин, колхозмудин, совхозмудин, советск, эдл-ахун болн нань чигн организацсин көдлмшт бәәх дуту-дундиг темдгләд, барт шалгългъарн рабселькормуд ик ачта керг кўцәдјәцхәнә. Эн учрар көдлмшч болн сельск корреспондентириг ямр чиги янзар, барт бичдг төләдн зовадж-түрәхәр седдг йовдл үзгдлгн тесдж болшгә хаджгър. Тним йовдл гарсн саамд, бәәх йоснас иштә прокуратур засгла харгълсн деерн, терүнә тускар партиин органс өргн общественинь, бар бас кўндвр кех зөвтә болджана.

Мана орн-нутгт рабселькоровск джисән агъу кўчтә чидлд хүврв. Эн улм өсәд, өргдјәд йовна. Рабселькормуд — шунмгә общественникүд, мана партин кергин, коммунизмн төлә көшлән уга ноолдчнр. Партиин организацсин, газетсин болн журналмудин редакцсин әрүн кергн — көдлмшч болн сельск корреспондентриг цуг аргъарн дөнъндж, цуцрлтан угагъар сургъмдј өгч, теднә ик ачта көдлмштн өдр болгн нөкдән күрглгн болджана.

(Сентябрин 3-д гарсн «Правда»

газетин нүр статьягәс).

Азербайджанск ССР. Нефтин шагәс каучук гаргәд Сумчанск синтетическ каучукни заводт газ хувадт станок тәвдјәх цаг.

КПСС-н ЦК-н сентябрьск Пленумин шиидврн 5-ч джилин бөнд

Селәнә эдл-аху делгрүлхин туст Партин килмдж

Колхозин эдл-ахун өслт

1953 джил „СССР-н селәнә эдл-аху цааранднь өсклгәнә тускар“ КПСС-н ЦК-н сентябрьск Пленумин тууджлгч тогтавр гарад дигтә тавн джил болв.

Эн тогтаврас иштә, Элст балгсна „Победа“ колхозин эдл-аху тавн джилин эргид хойр холван күрч өсв. Кемр 1953 джил колхоз 1878 гектар тәрә-темс тәрлг бәәсн болхла, ола, 1958 джил—6700 гектар тәрә тәрәд'ик ургыч хурадж авб. 1953 джил гектарас дундлаа 5,7 центнер буудя цокдж авсн болхла, 1958 джил—6,6 центнер буудя хурадж авб, цуг хурадж авсн буудәнә 24565 центнер болв.

Сентябрьск Пленум күртл государствд 622 центнер буудя орулдж өгсн болхла, эн джил 5530 центнер буудя государствд орулдж өгв. Дакад намрар болн хаврар тәрх экән, сграховой фондан болн малдан өгх буудягән элвгәр бел кедж авсн бәәнә.

„Победа“ колхозин эдл-аху торгын нооста хөд өсклгән түрүн орм эздлжәнә. Ода олна мал-агруснас гардг шим-шуус авлгынг хойр холван икдүлв. Улгүрлхд, 1953 джил 25353 хон бәәсн болхла, ола 44150 хон бәәнә. Теднәс авгдлг шим-шуусн чигн өсв. Келхд, 1953 джил саалин укр болгсна 44 литр үс саадж авчасн болхла, ода 700-800 литр үс саадж авдг болв. Колхозин хөд цугвар торгын нооста. Хөддәсн хургьд болн ноос киргьд авлгән чигн өскв. 1954 джил дундлаа хон болгсна 3,7 килограмм ноос киргьд авдг бәәсн болхла, эн

джил—5,72 килограмм ноос киргьд авбвдн.

Эн джилин намрар 2663 гектар цагъан буудя, 240 гектар хар буудя, 457 гектар талдан чигн намрар тәрлг культур тәрхәр газринь хагълад бел кеджәнә.

Колхозин эдл-аху джил ирвәс өсәд, өргджд йовсна ашд, олз-орунь чигн икәр өсв. Улгүрлхд, 1953 джил 3874655 арслнъ орута бәәсн болхла, 1957 джил колхозин орунь 6010040 арслнъ болв, эн джил энүнәсн икәр ору авхар тоолджанавдн.

Колхозин эдл-ахун олз-орунь өсдг-өргджд дутман, колхозникудин бәәдл-джиргьлн, культурн теткврн бас өсв. Келхд, „Победа“ колхозин хотл селән—Вознесеновск бас цецгджд өсв. Ода колхозникудин гермүдәр радио болн электричеств шатна, дакад дундин школ, клуб, библиотек, бичкүдин гер болн нань чигн культурн учрежденьс бәәнә. Колхозникуд джил болгын күч-көлсдән ик гуйр-буудя болн мөнъг авцхана. 1953 джилин көлснә өдрт 6 арслнъ 10 деншг мөнъг, 0,8 килограмм буудя өгсн болхла, 1957 джил көлснә өдрт 7 арслнъ үлү шаху өгв.

Өдгә цагт парть болн правительств колхозмудт өдгд килмдждн хәрү гидж колхозникуд социалистическ дөрлә өргәр делгрүлдж, производствин аль-бис аньгдн шундж көдлджәцхәнә.

Г. ПОЛОУСОВ,
Элст балгсна „Победа“ колхозин ахлач.

ЗУРГ: „Степной“ совхозин шунмгә сән хөбч Лиджин Дорлж. Зураггар болхла 3,6 кг. ноос авхин орчд, эн хон болгснас 4,1 кг. ноос киргьд авб.

Р. Астахован фото.

10.000 арслнъгар мөрәлгдв

Үр Г. Лиджиев Элст балгсна „Победа“ колхозин ах хөбч. Эн эврәнн эцктәгән, лүүтәгән көлджәнә.

Эн джил хон болгснас 3,9 килограмм ноос киргьд авх зурата билә. Терүгән куцәхин кергт хөддән чинәтәгәр бәрәд, хон болгснас 5,4 килограмм ноос киргьд авад, государствд орулдж өгв. Төрскндән өгсн нооснъ 38,5 процент цевр болдж гарв.

Тегәд хөддәсн цевр ноос киргьд авх зурагъан 138 процент куцәсднн колхозин правлень ах хөбч үр Г. Лиджиевин бригадт 10 миньгын арслнъ мөбрә өгв.

А. МАТВЕЕВ.

100 хон болгснас 125 хургъ авхар

КПСС-н Центр лын Комитетин сентябрьск Пленумин шиидврәр (1953 дж) ик өргмджд авсн Целинн района „Родина“ колхозин колхозникуд джил ирвәс олна эдл-ахугъан улм батлал, өскджд-өргдждүлджәцхәнә.

Улгүрн, ганцхн эн джил „Родина“ колхозин хөбчнр үнн седкларн көдлдж, бәәсн медрлән, дамшлтан олна мал өсклгәнә кергт өгч, 10 миньгын хө немджд, эс гидж колхоздан 8 отар хөд шинәс өскджд өгв. Октябрь сарин шинәс авн 38 миньгын хө Хар газрин идгт үвлзүлхәр эдн белдждәнә.

Өдгә цагт „Родина“ колхозд хөднә 40 бригад диглгдв. Малин эвиг сән медрд дамшлтта колхозникуд шалгьджд-шүүлжд авгьлв. Хар газрин идгин бәәдлин тускар болн зооветтехническ төрәр хөбчнрлә күүндвр кедлв.

Эн колхоз Хар газрин теегт бәәх эврәнн участкар хөднә 30 хаша-хаац болн хөбчнр үвлзх дулан гермуд ясджд белдв, дакад радиоприемникүд болн газет, журналмуд эднд бичүлсн бәәнә.

Малин хот белдлгәр чигн эдн шундж йовцхана. Хон бо-

лгынд 2 центнер өвсн беллгдв. Болв эн өвсн багъ болсн учрар, Полевой МЖС-лә бооца кеджд, өвс халулджана. Терүнәсн талдан, нидн джилә 3 миньгын 115 тонн өвсн бәәнә, 500 тонн буулян отрубь үвләр хургьлх хөблт гиджд зөбгдждәнә.

Хар газрин теегүр гархас урд, сентябрь сарин 15-с авн хөбнд көг тәвлгын эклхнн. Эн джил „Родина“ колхозд 12 миньгын хөбнд өг тәвгдхнн. Эднәс ирх джилин январь сарл хургьлх хойр отар хон хуцла харгьулгдждана.

Парть болн правительств ма на колхозмудин ола-зүсн эдл-ахус улм элвг болджд өстхә гиджд, КПСС-н ЦК-н сентябрьск Пленумин хөбн чигн дала шин шиидврмүд гаргьлв ик гидг килмджән күргв.

—Хальмг таньгьчиг Хальмг Автономн Советск Социалистическ Республикд хуврәснд хәрү гиджд, чидлән нөл уга көдлнәвдн,—гиджд хөднә фермин бригадир үр Г. Г. Бахмуцкий келв,—хөбдән гару угагьлв хәләджд, хөбчнр дунд социалистическ дөрлә өргәр делгрүлдж, 100 хон болгснас 125 хургъ авнавдн гив.

МАНДЖИКАН Баснъ.

Даалгьвран давулн күцәнә

Яшкульск районд бүрдсн „Адыковский“ совхозд 20 миньгын хон бәәнә.

Малдан хойр джил күрх хот белджд авхин төлә совхозин көдлмшчнр шунмгә кевәр көдлджәнә. Улгүрлхд, механизатор үр Нурбат Исекеев эврәнн дүүтәгән, „Беларусь“

тракторар чирсн гурвн шалгьта өвс халдг машигьәр өдртән 35 40 гектар өвс хадна, өдрә зурань болхла 24 гектар. Ода эн агрегат өдрә кемдждәгән 200 процент куцәхәр шинәс даалгьвр авб.

А. ДОНДРУКОВ.

Михаил АНДРИАСОВ

Хар газрт

1

Ики холд тег ценькртәд, джирлгьднә теньгрлә ниилсн болджд үзгднә. Ондр-өндр толгьас чигн харгьна, өргн, тегш газр чигн налана... Альдаран хәләв чигн теегин наласн өргн агьу. Кесг зуугьад дуунад мел тег...

Эн — Хар газр. Кезәнә негдагт энүнд Көк теньгсин йорал бәәснн. Революцин өмн цагт эн газр әмти багьар идждлсн. Әмтә юмн уга газр гиджд нерәдгдг билә.

Эн, Көк теньгс-көвән энъзах уга тег йир сәәхн орчлнъгта. Оргнәр делггдсн агьунь ола зүсн шимтә өвстә, эн тоот збөр. күн гартан орулдж, эн кевәр эдлхиг кесгәс нааран күләгьә бәәснн.

Тер эзн ирв. Советск әмти хөдә газриг әмрүлв — энүнд мал хөрүлдг газрин голнь тогтв. Эн теегин байн збөрнә Төрскидмди өггдг болв. Унәртнә желхлә, эн газриг Хар газр биш, ногъан газр гиджд келхлә чик болхнн.

Хар газр эргүлнъгдән бәәсн газрмудас усн-өвсәрн, орчлнъгинн бәәдләрн йилгьрнә.

Кесг ола джилин туршарт Көк теньгс, Хар газриг сулд-

хад, хооран цухрад йовна. Хар газр Көк теньгсд өөрхн бәәгьәд, тендәс үләгдсн дулан салыкн эн газрин орчлнъгд йир тааста болна. Увл энд ахр. кити биш, цасн багьар орна. Зәрмдән шуургын шуурна, тер бийнъ үвл дулан болна, теегин агьуд ола зүсн шимтә өвсн — зултргын, зеерин, йөркүг, буурлда ургьна.

Хар газр ар үзгдән Иджл голин бахлурт күрәд, өмн үзгтән Кавказск уулмудт күрәд, хойр сай шаху гектар газрт делгднә. Иим агьу ик газрта государствд Европд ола биш.

Хар газрт бәәх әмтнә болн эдл-ахусин тускар мана барт ода чигн багьар келгдждәнә, энүнә бәәдлнә әмтнд сәәнәр медгдәд уга. Авад хәләхлә, энд джиргьл-бәәдл бульглад бәәнә, өдр болгын делгрәд бәәнә. Северн-Кавказин болн Иджл-көвән колхозникуд Хар газриг миньгьад торгын нооста хөд өскдг агьу ик базд хуврәдждәнә.

Иириндән болхла, эн газриг көдә гиджд тоолцхана. Болв эн үнн биш. Хар газр зуг болгьамджд угагьар, түрүн үзсн күүнд тинм болджд медгднә. Энд гүн хотхрар бултсн чонмуд, кесәәхн аратс, ардан хәләлго

гарад зулджд йовх туулас чигн үзджд болхнн. Энд нуурмуд чигн бәәнә, тер нуурмудт кесг пугьсд болн цагъан хун өөмчхәнә. Нур шидрәр ургьсн хулсн заагар зерлг гахас бәәнә, тоодгуд, нань чигн ола зүсн анъ-шовуд бәәнә.

Хаалгьас ики тедүкид, әәмтхә бәәдлтәгьәр цүврлдәд гүүүджд йовх гөрәсд үзгднә. Мамонт гидг адуснас тохм салджд үлдсн эн аньг нарт орчлнъг дегер юмни көгшн аньг болджд гарх зөвтә. Ганцхн тана орн-нутгт гөрәсд ода күртл бәәнә, тиигчкәд зуг Хар газрт. Нарт делкән талдан газрт эндр өдрим аньгуд уга гиджд келцхәнә.

Гөрәсд йир саг кевәр йовцхана, тиигчкәд дегд олар оонан дахлдәд, утар татлдж цүврцхәнә. Эдниг түрүн үзсн күн, соньмсл уга бәәшго. Тана өмнн 10 миньгьадәр теди тарваджд идшлнә.

Болв Хар газрт зөбринн икдүлдж, неринь гаргьсн, цагъан хун чигн биш, гөрәсн чигн биш. Хар газр джил эргндән мал хәрүлдж болм шимтә көк өвстә.

Джил болгын үвл эклхин өмн Ставрополин, Дона, Аәдрхнә, Сталинградин колхозмуд эн районур сайад торгын нооста хөд авч ирджд үвлзүлнә.

II.

Орүн өрлә сармтрджд гарсн шар нарна герлд гилвксн нег баахн нууриг мана машин

эргджд гарв. Бидн толгьа деггәр өдлләд теегт, зөвәр холд бәәх шавр-шавр гермүд үздн. Эн, Ростовск областин Ремонтненск района Ленинә нертә колхозин, Хар газрт бәәх центральн усадьб.

Маниг, энд даньгин бәәдг, эн колхозин хөөнә фермин заведующ Николай Иосифович Костенко тосв. Эн күүнлә бидн цөокн хонг хооран, Ростовск МЖС-н директорин кабинетд таньлдлавадн.

Хар газрт малан авч оч үвлзүлдг колхозмуд энд малчнрн бәәдг баахн-баахн усадьбста. Эдниг м а л ч н р «штаб» гиджд нерәдцхәнә.

— Ягьджд йовджд ирвтә — гиджд Николай Иосифович эн «штабин» начальникәс сурв.

— Гем уга, — гиджд манла йовсн кинооператор Георгий Федорович Попов хәрү өгв. — Зуг эн мана Николайла эвго юмн болв — гигьад шофер тал толгьагьан гекв. — Маднла нег әвртә гидг ик шар арат харгьад, мана Коляг нааран-цааран хойр көтлн гиджд болв. Түдүхнд гүүүджд гарад чомпагьад суучкхлань, мана Коля бугьган белджд авад терүнүр мөлкнә, цааткнъ босджд авад сүүүләрн дайлад гарад зулна. Тингджд йовад дакад суучкна. Мана Николай, көөрк, саак мөлкджд авад гарна, аратнъ дакад гарад зулна. Унән келх кергтә, цань

аргь уга болад машигьәрн баахн зуур көбвдн. Аратмди уга болджд одв. Ямаран мекч гинәт, тиигн гихнъ ил газрт бәәсн бичкн шарлджна ар арат бултчкад, маниг хаджугьарн гаргьчксн бәәджд. Генткн арат эргәд хәләхлә, одак домбр-манар наад бәрсн бәәдлтәгьәр, шарлджна цаад бийәс манур хәләджд инәмсклнә...

Наад бәрджәх бәәдлтә. — гиджд оператор Николай Иосифович келв.

— Не болх, — гигьад шофермдн хәрү эргүлв.

Эн аратин инәмсклсн бәәдлинъ эс келхлә, мел кезәнә туульд өрдг арат гиджд келджд болхнн. Тиигәд тер маднд бәргдл уга, өргн дорасмди зулад әрлв.

Центральн усадьб дегер көдлмшин өдр кезәнә эклдж. Түдүхнд Мишк гигьад нег залу йир гүдждрмг кевәр урлал бәәнә.

Эн ю кеджәхмб?

— Яслин терм.

— Ола хургын бәәнү талдн?

— Кошар тал одий, эврән үзхт кедү бәәхнн...

Донд, нертә хөбч И в а н Дмитриевич Антонецин кошар тал бидн ирвдн. Эзн күүнә гарар, эвтә кевәр кедсн яслъс дотр цагъан-цагъан хургьд үзгдв. Эдн эрт хаврар гарсн хургьд.

Хальмг тангъчин Советин күцэгч комитетд

РСФСР-н Министрмүдин Совет 1958 джилин сентябрин 1-с авн мбнэгнэ болн олгэдин Хойрдгч лотерей тархах шиидвр гаргъв.

Тер учрар тангъчин, Советин күцэгч комитет предприятсар, учрежденсар, колхозмудар болн совхозмудар госкредитин болн хоршалгъна керг-төрт лотерейн билетс тархалгънд нөкд болгч комисмүдт элчнр гаргъдж өгтхэ—гидж балгъсна болн райодин Советин күцэгч комитетст закв.

Терчн дееран, эдниг амтн дунд Хойрдгч лотерейн туск цэалгъврн — кэдлмш кетхэ, лотерейн билет тархалгънд

күч үзүлл уга, эврэ сэн дурар күч-көлсчнр хулддж авхиг теткхиг шиндлгтхэ гидж тангъчин Советин күцэгч комитет закв.

Дакад болхла лотерейн билетэр амтн бээдг гермүд амтн шуухлэ, Советин күцэгч комитетст, терүгэн тосхх бээр гаргъдж өгхиг, балгъснд болн райодин центрст билетэр шуусн олг-эдэн авх шишлнэ лавк гаргъхиг тангъчин Советин күцэгч комитет закв.

Тангъчин потребсоюз болн горторг хойрт хойрдгч лотерейн билетэр шуугдх олгэдин гээхүл балгъснд болн республикин райодин центр-сар бүрдэтхэ гидж заквдв.

Оренбург. Балгъсна амтс эн джил 100 мингън квадратн метр зээтэ пэтрмүд авхми. Энд кэдлмш өргэр делгрдж кегдлжэнэ. Балгъсна захар шин уулынц гарчана. Нижегородской уулынц айга күтц гермүдтэ квартал тосхгдв. Нань чиги кесг шин кварталмүд тосхгддана.
ЗУРГТ: Оренбургск ТЭЦ-н кэдлчнрт бэргдлжэх шин гер.

Тосхлтиг күцэднэ тетгхин төлэ

Шидр Черноземельск района күч-көлсчнрин депутатарин Советин сессий болсн, бээрн газрин промышленостин кэдлмшин болн терүг цаарандн ярулхин тускар төр тэвдж күүндвр кев.

Района бээрн газрин промышленостин комбинатин директор үр Цеденовин кесн докладар күүндврт депутатнр: Чимидов, Благовестный, Огрызкин, Букреев, Цыркун болн нань чигн амтс босдж үг келцхэсн, комбинатин кэдлмш бээх дуту-дундин илдкцхэв. Комбинат, тосхлгънд ил кергтэ чолу, дотл, кирпич, нань чигн келж гаргъдж, нуудж ирцхэсн улсиг күтц теткдлжэ хш гидж тедн заацхав.

Бээрн газрин промышленостин комбинатин кэдлмшинь үндсэрн ярулх уулдвр сессий темдглв.

Э. БУХАЕВ.

К. ЖУРАВСКИЙ.

Силос дарлгъна кэдлмшиг чангъгахми

Мана республикин кесг колхозмуд болн совхозмуд эн джил өвснэ элвг ургъц олзлдж, одна малд хойр джилдэн күрх шимтэ сэн хот белдлгнэ ик кэдлмш келж, бээрн техникэн буклднэ эдлж, өвс хадж хурадж йовх механизатормуд дунд социалистическ дбрлэ делгрүлдж шундж йовцхана.

Тер белдгдлжэх малин хотас нег ик чинртэ, малин шим шуус икдүлдг, чинэ-чимгинь ясдг, малас гардг эдл-уушиг элвджүлдг сэн джоблн хот-силос.

Эн малин шимтэ джоблн хот нургүлдж эрдни-шишэгээр күцэгддэнэ. 1958 джилдэ сентябрь сарин нег шинд мана республикар даргдсн 243 мингън 48 тонн силосас 219 мингън 645 тонн эрдни-шишан силос.

Черноземельск района, „Черноземельский“ совхоз (директорн үр Огрызкин, ах агрономн үр Лозик) силос дарлгъна зурагъан 186 процент күргдж күцэдж, республиклэн түрүн нур ээлдж, совхозиннь малан буклднэ шимтэ сэн джоблн хогар теткдлжэнэ. Приюгенск района 107-ч номертэ совхозин негдгч ферм чигн силос дарлгъар сэн үз-

мджтэ кэдлмш келжэнэ. Энд даргдх силосиннь зурагъан 114 процент күцэв. Эн совхозин зургъадгч ферм эрдни-шишэгээр даргдх силосиннь зурагъан буклднэ күцэдж, малан хойр джилэ хотар теткчкв.

Целинн района „Родина“ колхоз (колхозин ахлачн үр Лонатин С. М., агрономн үр Фисенко И. Д.) 6400 тонн силос дарх зурагъан 71 процент күцэдж, 4559 тонн силос эрдни-шишэгээр дарв.

Болв, Яшкульск, Юстинск, Сарпинск болн Элст балгъсна колхозмудар силос дарлгъна кэдлмш ик гидгэр үлдж йовна. Каспийск района „Оленичевский“ совхоз болхла 4500 тонн силос дарх зурагъасн күцэсн зуг 259 тонн. Иим ик му кэдлмшг КПСС-н райкомин сеглэгрмүд болн районн күцэгч комитетин ахлачнр оыган өгч чангъгах зөвтэ.

Укр болгънд багъ гихлэн 15 тонн, хбн болгънд 2,5 центнер, кичкх гаха болгънд 4 тонн шимтэ сэн силос дархин төлэ ноолда келж, цуг колхозмудин болн совхозмудин күч-көлсчнр дунд дбрлэ улм икар делгрүлхмн.

К. САНДЖИЕВ.

Шин, цевр, сарул гермүдт школмуд көдлмшэн эклв

Нидн джил Приозерн района кесг школмуд хуучн, дальджисн шавр гермүдт сургъулин джилэн эклв. Арвин долан эклцин школ, бийдэн ирлцэтэ гер уга билэ.

Эн джил, ниднкар болхла ик ончта, байрга йовдл болджана. Района кесг школмуд шин, у, сарул гермүдт сургъулин джилэн эклцхэв.

Чкавин нертэ совхоз зургъан эклцин школта. Ниднэгтэ болхла, аргъта нег чигн школин гер уга бээсн. Ода эн совхозин тави фермсэр, багшнр бээдг брэгтэ, шин школмуд тосхгддж, сургъулин джил эклтл белдгв.

Совхозин директор үр Лобачев Г.И. болн парторганизацин сеглэтр Манджиев Ш. школин тосхлтд икар онгъан

болн килмдэн өгсн учрар, эн совхозин сургъульчнр иим сээхн, сарул школмудт сургъулян сурх зөвтэ болцхав.

Болв зэрч совхозмудар школин тосхлтс хойр-гурвн джилдэн кул уга бээдг газр бас харгъна. Улгүрлхд, „Сарпа“, „Приозерный“, „Сухотинский“ совхозмудар школин гермүд эклж тосхгдэд хойр джил болж йовна, ода бийн тедн даруд дуусгдх темдг уга. Иим бээдл, эн келгдлжэх совхозмудин директормуд, школин тосхлтст онгъан өгл уга бээснэ учр.

Школин тосхлтд бээх луту-дундиг дбрхи цагин эргцц уга кех кергтэ.

Шин школ секгдв

Черноземельск районд нидн джил, Элст балгъсна Сталинэ нертэ колхозин малчнр шин поселк тосхла. Тер поселкд шин нуудж ирсн хальмгуд ирдж бээршцхэв. Нег дуту болджасн—эн поселк деер школ уга болдж зовагъад, 28 километр газрт бээх школд малчнр көвүд-күүклэн орулх зөвтэ болцхав.

Малчнрин неквр хэлэдж гар-

гъсн Черноземельск района күцэгч комитетин шиндврэс иштэ, эн поселк деер эн джил шин школ секгдв. Ода деерэн энүнд зуг негдгч хальмг класс эклдж кэдлжэнэ, болв джил ирвэс классмудин комплектсн улм бсэд йовх зөвтэ.

Шин школ сексиг малчнр ик байртагъар тосцхав.

М. БОБАЕВ.

Иван Дмитриевич Хар газрт кесг джил үвлэджэнэ. Эн газрин саянэр эн меднэ. Хон мал хэрүлдж өсклгнэ кесг дамшлт эн сөрдж үзвэ, тедн дотрас джолмар йовдж хэрүлджиг таасдж эн олзлна.

Тиим бээдлгтэгээр — джолмар йовдж Антонец кесг джил кэдлжэнэ.

Оргн тег эргэд нүүхлэрн Иван Дмитриевич хө хэрүлдж газран дару-дарунь сольна, сэн өвстэ газр хэлэдж хэрүлнэ. Энэг-зах уга, эн оргн тегт хөбч, эвинь олдж, шимтэ өвс олдж чадна. Сэн өвстэ газр темдлчкэд, Антонец болн энүнэ бригадин члед джолман тавцхэнэ.

...Одрэри бидн хэрү ирэд, усадьб деер болджасн колхозин хургла харгъувдн. Эн хург деер КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Советин, хө өсклгниг цаарандн делгрүлгнэ болн ноос гаргългниг элвджүллгнэ туск темдгтэ Бичгэр төр тэвгдлж күүндгдлжэд. Амтн халун кевэр, үвлин кэдлмшин ашиг диглдж күүндлжэцхэд.

— Мана Төрсн Коммунистическ парт манд йир олзта селвган өгнэ, — гидж ах хөбч Федор Васильевич Пономарев келв.

— Эзн күүнэгээр кэдлг бидн дасад угавдн. Хө өскнэ гисн — ямаран үнтэ кэдлмшинь ода чигн цугъар медэд уга.

Мана, Ленинэ нертэ колхоз авад хэлэй. Эдл-ахумдн йир олн зүсн. Нидн джил мана колхоз, ганцн хө өсклгнэс 10 сай арслннга олз үзв. Авсн цуг олзмдн — 12 сай арслн. Торгън ноосна зөөр гидгтн эн! Кермдэн, партин Централын Комитетин Бичгин заасар бидн кэдлхлэ, тер оругъан бидн хойр холвдж чаджанавдн. Маниг парть партасмдн көтлэд, гаргъсн эк м е т а р иим зөөрүр авч ирлэ, олн-амтнэ зөөринг арвин кевэр хэлэдж-хардж өскхиг парт манд дасхна. Бидн ода дееран хө өсклгэри тату-гартгта бээггэ-бээхмдн үзгдлж бээнэ. Мана бригаде ноос энүнэсн икар авад, 100 хон болгънас 200 хургь күргдлж авх эв-аргъта...

Пономаревиг хөбчнр йир соньмедж соньсцхав. Дотран ухандан эдн энүнэ келсиг таасджацхана. Керм Федор Васильевич тиигдлж келдлжэ-лэ, хөбнэ төлиг болн ноос авлгъиг зөвэр икдүлдж болхмн. Пономарев малин тускиг саянэр медлг, ик дамшлтта хөбч.

Федор Васильевич хэрүлдж, торгън нооста хөд кесг дакдлж Цусоюзин селэнэ эдл-ахун гээхүлд одла. Пономарев, Ик алтн медалар ачлгдла. Энүнэ отарт гару уга болна. Нидн джил энүнэ бригад хон болгънас 7 килограмм ноос авла.

Багъ наста хөбч Василий Рябченко, хөбч Сергей Костенко эдн Пономаревиг дөнндж келцхэв. Ленинэ нертэ колхозин үвлэнгнн штабин начальник үг авб. Николай Иосифович Костенко колхозник-уд нигдлж нераднэ. Эн бийн кесг джил ах хөбчэр кэдлсн күн. Хар газрт энүнэ гарт 40 мингъ-шаху хон бээнэ. Усадьбиг эргэд бээх хөбчнрин 40-шаху бригаде эн гардна.

Торгън нооста хө өсклгнд ик донь өгх селвгүд тер Бичгт келгдснд, партиг болн правительствиг үр Костенко эврэнн келсн үгдэн йөрвэ.

Маниг усадьбас гарч йовхин өмн, баг колхозникудин парт-орг, ветеринари фельдшер Петр Андреевич Назаров, шидрхн энд теет тосхгдсн, хөбчнр хот уудг шин гер, айта гидг клуб, бань болн радиоузел үзүлв.

III

Ленинэ нертэ колхозин усадьбас гарад, хөбчнрин бригаде теткдг Хулхт поселкд ирвдн.

Зуур теет почталъон Корсункнев Гэралэ бидн таньлдудн. Эн, эвтэ кевэр, нэрхн шилвтэ, хурдн тохмта бээдлгтэ мөрн деер сууна. Эм деерк ик сумкдн йир олн газетс, журналмуд, бичгүд чикэтэ. Эдниг хөбчнрин бригадсар эн тарадж өгч йовна.

— Мана теегин... — гидж ке-

лэд, эн манд газет үзүлв.

Газет «Советская Калмыкия» гидг нертэ.

Дарунь бидн Хулхтд ирвдн. Эн баахн поселк хөбчнриг, теднэ гер-бүлин, бички күү-кдинь аль бисэрн тетклгнэ төлэд бээнэ.

Энд бээх школ-интернатд хальмг, орс, хасг көвүд-күүкд дала. Эдн йир ни кевэр бээцхэнэ.

Эднэ эк-эцкн холд теет малар кэдлдж йовцхана. Тер бийн эн бичкүдин эк-эцкн эднэнн төлэ зөвхш. Эднэ төлэ Төрскн килмдлж өгнэ.

Хулхтд гостиниц бээнэ. Энд нааран-цааран йовсн шофер-мүд болн малчнр зогсцхана...

Күүнэ джиргълин хаалгэд юн эс харгъх?!

Улгүрин келхд, ах хөбч, хасг Кукаев Кадыргали, бүлинн ик байрта йовна. Эн, гостиниц-ас адгдлж, бээрн газрин больницин төрлгнэ гер темцв. Тендас ик байрта кевэр, чирән сарулдсн гарч ирв. Хаджудн гергн йовна, эцкинн гарт Умар гидг көвүн теврэтэ.

Эмч Анна Александровна Бадретдинова эдниг байрта-бахта манд-амгүлнэг болтн гидж йөрэдлж гаргъв.

— Дару-дарунь байрта харгъджацхай! — гидж эмч, нэр келж келнэ. Энүнэ нигдлж

келдгн орта. Кукаевин өрк-бүлд төрсн тавдгч үрнэ эн.

Хулхтд метеостанц бээнэ. Энүнэ начальник Сергей Степанович Миронов орчлнгнн бээдл шиндлжэд, агъарин халун-киитниг, чиг бораг; салькна үлэлгь шиндлжнэ. Хөбчнрин бригаде орчлнгнн му бээдлгиг урдасн меддж чадцхана.

Хар газрт зэрмдэн генткн салькн кэдлэд дулан цагин бийдн галвлна. Күнд, өргн хар үүлн нариг бултулад, өдриг соола адл кенэ.

Тииклэрн зэрмдэн цасн чигн орна. Дамшлтта хөбчнр иим му цагла малан хошдан дбрхн бэрдлж, ягдлж тиим галвас гетлхэн медцхэнэ.

Зунар унсн цасн малд харш болхш. Цаснд джоблдсн өвсиг хон дурлдж иднэ.

Хулхтас 60 дуунал поселк Утта бээнэ.

Эн поселкин бээдл-джиргъллэ таньлдчкэд, күн алнэгтрна. Зуг гурвхн джил хооран энүнд гурвхн землянк зогсджала. Ода эн эмнг газрт баахн балгъсн тогтлж, энүнд Советск Союзин нег агту ик болгч Ростовск МЖС бээнэ.

Станцин директор Александр Петрович Горячкин шин поселкин бээдл-джиргъллэ мандниг таньлдулв.

(Чилгнч дарук номерт.)

Сентябрь сард үзүлгдх фильмс

«Олеко Дундич» гидг художественн кинофильм. Авторнь Л. Луков, А. Исакович болн М. Кац. Тавснь — А. Лукова. Гражданск даанд орлцад ик дилвр бәрсн герой Олеко Дундичин тускар эн фильмд келгддәнә.

1958 джил М. Горькийин нертә киностудь (СССР) болн «Авал — фильм» (Югослав) хамдан гаргъв.

«Отрава вдова» гидг художественн кинофильм. Авторнь А. Белашвили, М. Чинаурели. Режиссернь М. Чинаурели. Эн фильм грузинск литературин туурен классик И. Чавчавадзен бичсн, адл нертә повестәр тавгдсн.

«Стучись в любую дверь» — гидг художественн кинофильм, милиционермүд эврәнн шумгъа болн даалгъврта кодлмштән бичкүдт, ягъдж оньган өгч, ухарлг кевәр хардгин тускар келдәнә. Авторнь В. Спирина. Режиссернь М. Федоров. 1958 джилд М. Горькийин нертә киностудь гаргъв.

«Очередной рейс» гидг художественн кинофильм 1958 джилд Свердловск киностудийд гарв. Авторнь Борис Васильев. Режиссернь Р. Гольдин.

Ут хаалгъд автотранспорт йовулдг улст күчр болна. Иим кодлмшиг зугл ик урмдта болн шунлтта улс күцадж чадна. Зәрмдән күн чикршго модьрун болдж медгднә, болв шиндждләд халәхлә — эн күүнд сән чигн бәәнә.

Оли-әмтнүр әрвч болн некртә, йосн ик дурн, күүг тоолврта болн ээлтә кенә.

«Армен фильм» киностудь «Кому улыбається жизнь» гидг художественн фильм гаргъв. Сценаринь бичсн М. Чамьян. Тавснь Л. Исаакян.

Институт чиләдж гарчкад, джиргълин хаалгъан шүүдж авсн, хойр зүсн заньгта — гардгч кодлмшт орхар зүткдг Карлен болн кодлмшт дурта, цуг шахтерск коллективд күндтә бәадг Левон хойрин тускар фильм келдәнә.

«Рыбак Арала» гидг художественн фильм Ташкентск киностудь үзүлгдәнә. Сценаринь бичсн Н. Жапаков, М. Мелкунов. Режиссернь Ю. Агзамов.

Зөрмг подпольщик Бутакова, Есемурат Оглын тууджла залгълдата, туурен нертә революционер Семен Алексеевич тускиг, әрүн кевәр чеедждән хадгълджах каракалпакск оли-әмтнә тускар эн фильм келдәнә.

«Отряд продолжает борьбу» гидг художественн фильм шанхайск киностудь гаргъв. Сценарий бичсн Ван Юй-Ху. Режиссернь Тан Сяо-Дань.

Гобин кодәд кодлджасн, газр шиндждлгч отрядин кодлмш эн фильм үзүлгдәнә. Элснд геердрдж одсн голин эклц эн отряд хәаджәнә.

Ундаслгъна күчр зовлн, шатджах халун гань, үкхдән күрсн цуцрлгн — цуг эн тоотиг, зоргтә гүджджар эн отряд даадж гарна. Голин эклц олдв! Газр чичрхд эн голин эклциг бөггсн боомтгиг олдж авч эдн хагълв. Хагсдж одсн голар, шуугдж, көөстдж усн шинәс гүүгъад, кесг хагсджасн газриг услдж, әмрлүлдж, джиргъл өгв.

«Легенда о любви» гидг художественн фильм Чехословакиин болн Болгарин киностудьс гаргъчав. Сценаринь бичсн Назым Хикмет болн Вацлав Крышка. Режиссернь Вацлав Крышка.

Прогрессивн бичәч болн драматург Назым Хикметин, иим нертә дегтрәр эн фильм тавгдд.

Ганцхн бийдән дурта, бийәсн бишнәкән күн гидж сандго улсла адл биш, йосн цевр, кергтә болсн цагт баатр йовдлмуд чигн үзүлм, әмән чигн әрвлшго дурна тускар эн фильм үзүлгдәнә.

Италин киностудийин гаргъсн «Крышка» гидг художественн фильм, Мадрид Рим хойрин киностудийс негддж гаргъсн «Смерть велосипедиста» гидг художественн фильм, НДФ болн ФРГ негддж гаргъсн «Фанфары любви» гидг музыкальн кинокомедий, «Винтовая лестница» гидг Венгерск художественн фильм болн нань чигн кесг фильмс бас үзүлгдхмн.

Нань кесг шин мультипликационн, научн-популярн болн документальн фильмс үзүлгдхмн.

Б. ЯШКУЛОВ.

Газетд барлгдсн бичгин мәрәр

«Бар тархалгън — чинртә тәр»

Иим нертә бичг мана 148-ч номертә газетд барлгддг, Яшкульск райогъар бар тархалгън — муугъар кегдгч йовна, тер тоод, худдгънд оньган эс өгчәхин тускар келгдлә.

КПСС-ч Яшкульск районн комитет бар тархалгън ясулхин төләд кесг эв-аргъ темдгв. Бичгден улст газетс болн журналмуд ягъж күрггджәхиг шүүдж халәгъад, бар худдлгън йир муугъар кегддәнә илдкдв. Эклц партийн организацд болн районн залгълдана конторин начальнигд эн бәәх дуту-дундг уга кедж, поштин цуг отделеһсин эн туск кодлмшиг шүүгхә гидж баав.

Бар тархалгъна йовудин болн энүнд бәәх дуту-дундг уга кехин тускар районн залгълдана цуг кодлчирин совещань кегддәнә. Газетд бичгден улс цугъарн газет авчәх эс авчәхин тускар эклц партийн организацд поштин отделеһтә хамдан шүүдж-халәвр кеджәнә — гидж партийн Яшкульск райком редакид соньсхв.

☆☆☆

Бар тархалгън Юстинск районд муугъар кегддәхигн тускар мана 148-ч номертә газетд барлгдсн тер тәр бюрод тәр кедж күүндгәд, бар тархалгън ясулх эв-аргъ темдгдв гидж партийн Юстинск райком манд соньсхв.

КНДР-н промышленн тосхлт

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Нампхан, оньгтә металлсин заводт электролитическ цинкин цех, нань чигн тосхлтс дуусгддг, кодлмшт орулгдв. Эн тосхлтс Советск Союзин доньгар кегдәд, шин оборудованяр агсгдв. Икдүлгдәд, шин оборудованяр агсгдсна ашд, цинкин цех, урдин джилдән 8 миньгън тонн өгдг бәәснәсн, ода 33 миньгън тонн күргдг металл өгдг болхмн.

Сентябрин 1-шинд Сончено балгъснд, румынск специалистрин доньгар, КНДР-т әмтин ик болгч аттилиновой заводин тосхлт дуусгдджана, эн джилдән кесг миньгън тонн аттилин өгдг болхмн. Эн завод кодлмшт орулгдхла, орн-нутг эврәнн аттилинәр күтц теткддг болхмн, ода күртл аттилин газагъас хулддж авгдг бәәсн.

Францин шахтермүдин нооллана өдр

ПАРИЖ. (ТАСС). Францд шахтермүдин, материалн бәәдлән ясулгъна неклгъиг харсдг ноолдлгъна национальн өдр кегдв. Горнякүдин национальн федерациян дуудврар орн-нутгин нүүрснә кесг бассейнсәр ахр цагар буцлгън кегдв. Зәрм газрмудар шахтермүдин делегаци, йосна органсур одад, джалв икдүлхиг горнякүд неклдәх петиц өгчәхв.

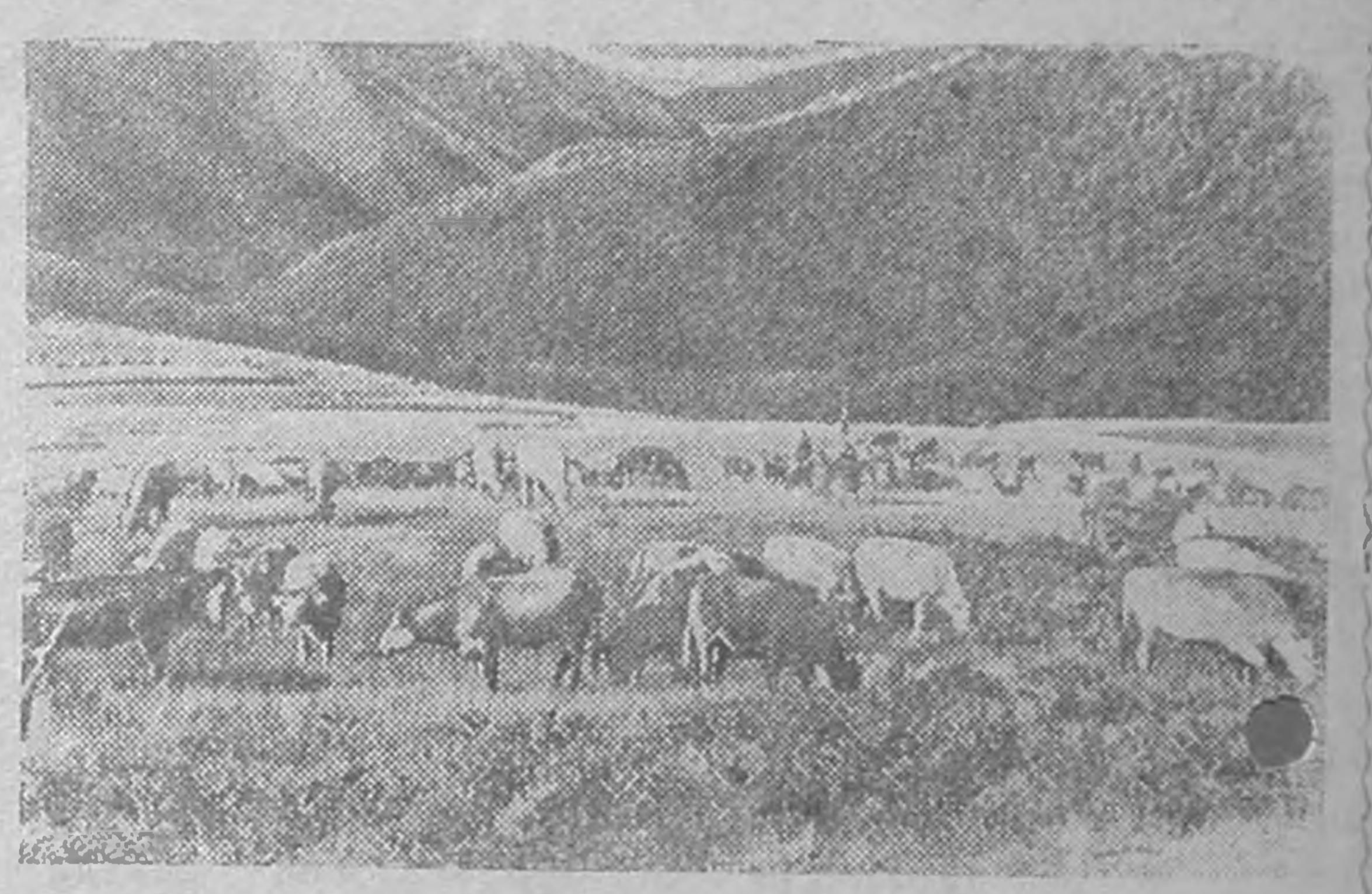
Англәд ракетн баз гаргъхиг сөрлцдг

ЛОНДОН. (ТАСС). Южн Уист (Шотланд) арлин фермермүд, эн арл деер, залгдг аппарат тәвх площадк тосхк англн зуран өмнәс и л ә р бурушадж босджана. Тосхлт кех газрур кү күргшгон кергт, сөртә суньгъг татад, хаалгъдн кәндлнә трактормуд тәвдг.

Терүнә ашд, арл деер ирениженермүд кодлмшән эклдж чадсн уга гидж «Дейли скетч» газет соньсхв. Фермермүд ноолдагъан цааранднә кехәр шиидсән герчлв.

ГФР-д Англин ракетн баз тосхлгън

БЕРЛИН. (ТАСС). Англин дәәнә йосд, Германә Федеративн Республикин правительствәс зөвшәлтәгъәр, Рурск областьд, ракет тәвдг баз тосхлгъ эклчкв. Эн баз Рурск областин промышленн ик гидг центр — 550 миньгън күүтә Дортмунд балгъснас хол бишд, цөбкн километр хаджуднә тосхгдджана.

Болгарин Оли-әмтнә Республик. Сливен балгъсна өдр, Данио Дачевин нертә государственн газр эдллгънә эдл-ахун малин бәәрнд.

Болгарин керм тосхачнрин диилвр

СОФИЯ. (ТАСС). Болгарин керм тосхачнр, орн-нутгиннә сулхврин 14-ч өөниг күч-көлснә ик гидг диилврмүдтә тосджана. Эн өдрмүдт Варна балгъснд бәәх, керм тосхлгъна болн керм яслгъна заводин коллектив, кермс яслгъиг болзгаснә өмн дуусдж гаргъджана. Предприятин комплексн цехин багъчуд орн-нуттан сән гидг белг а в ч ирв, ачлгъна шин кермиг эдн болзгаснә гурвн хонг урд дуусдж, эдллгънд өгв. Болгарск

верфьд урдин тосхгдснас цуг тагъаснә ик, 3200 тонн уснә зәәтә «Варна» гидг керм тосхлгън дуусгддг йовна. Заводин продукц джил ирвәс өсәд йовна.

Дунай деер, голин көлг тосхлгън хурдар өсдг йовна. Руссенск судоверфиг реконструкт кегддәнә. Эн джил өнүнд кермс өргдг тосхлт кегддәнә, эн — техникин сүл күцлтәр кегддәнә, кесг шин цехс кегддәнә.

Китдин металлургс болд гаргългъин икдүлхин төлә ноолданд

ПЕКИН. (ТАСС). 1958 джил орн-нутгт 10.700 миньгън тонн болд — 1957 джилнәкәр болхла хойр холван икәр гаргъхмн гисн Китдин Коммунистическ партин дуудврар Китдин металлургс ик гидг бахмджтагъар болн өргмджтәгъәр тосв.

Республикин предприятьсар болдж йовх партийн хургуд деер, кодлмшчнр болд хаалыгъиг ягъдж өскхин туск аргъинь хәадж күүндвр кедж йовчхана. Төрскәннә металлургин әврәтә ик предприять — Аньшаньск металлургическ комбинатин коллектив сентябрь сариг — «өбдән производительность күцх сар» гидж зарлв. Комбинатин кодлмшчнр өдр болгън, август сарар болхла, 500 тонн болд икәр гаргъх болдж даалгъвр авчәхв.

Шанхайин, негдгч б о л д хаалыгъна заводин кодлмшчнр эврәнн чидләрн конвертер тосхад, тосхачнрта хамдан, сул цагарн конвертерн цехиг икдүлхәр даалгъвр авб. Шанхайин металлургс эврәнн джилә зурагъан икдүлх халхурн сольвр орулад, терүнә ашд эн джил орн-нутг Шанхайас 1.200 миньгън тонн болд авхмн — эннә нидн джи-

ләкәс хойр холван ик болдг гархмн.

Тяньцзиньчнр программә давулдж күцагъад, эн джил 440 миньгън тонн болд хаалыгъ өгх болв.

Аньшана, Шанхайин болн Тяньцзинә кодлмшчнртә хамдан Китдин хоул балгъсна металлургс бас болд хаалыгъиг икдүлх ноолданд орлджана. Шицзиньшинск металлургическ заводин кодлмшчнр эврәнн предприятан реконструкт келгънә болзгт сольвр орулв. Джилдән 100 миньгън тонн болд өгх конвертерн цехиг болзгаснә урд кодлмшт орулх болдж тедн даалгъвр авб.

Эврәннә олна чидләр баахн-баахн доменн бешмүд келгънә джисән Китдт улм өргәр делгрдж йовна. Зугл ганцхн Сычуань провинцд августин чилгч күртл арвн миньгъ гартиим бешмүд кегдв. Тер бешмүдиг тосхлгъна болзгиг хассна болн тедниг сәәнәр олзсна ашд, Сычуаньд сентябрь сард болд хаалыгън, август саринәр болхла, тавн шахан шаху өсв.

Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.